

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 22 Grudnia r. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE:

Akerman, d. 12 listopada.

(Journal de St. Petersburg.)

Jesień szczególniej sprzyjała winoobranii, a wina tegoroczne są u nas nierównie lepsze od win lat przeszłych. Zbiór wina mniej był obfity, lecz cena tak podskoczyła, iż winnice więcej, a niżeli dawniej przynosiły zysku. Według wiadomości, zebranych przez zwierzchność miejscową, całkowity zbiór wynosi do 35,338 wiader tamtejszych, co czyni około 44,797 wiader zwyczajnych, miary rosyjskiej. Liczba właścicieli winnic jest 278. Są oni powiększej części rodem Grecy lub Ormianie. Nie powinniśmy tu zamilczeć o kolonistach, zamieszkujących wioskę *Szabę*, o pięć wiorst od miasta. Przed czterema laty osiadłe dziesięć czy też dwanaście rodziny szwajcarskich, dały im początek: wnieśli oni tu swój przemysł czynny i obyczaj łagodny. Wzgórza, okryte przez nich winnicami, opasują *Liman* i w najlepszym są położeniu. W przeciągu lat kilku, powstająca ta kolonija, do znacznego stopnia pomyślności doszła. W ogólności, widzimy z pociechą, jak od niedawnego czasu, uprawa winnic, szybko w tym kraju postąpiła. Przedtém, plantacye zostawione były na los szczęścia, a sama tylko natura, około nich niejako miała staranie. Teraz, grunt jest starannie wyrobiony; probują przesadzać latorośle z Francyi, Węgier, i z nadbrzeżów *Reau*; wreszcie, zaprowadzają prassy, podług modelów zagranicznych. Pomiędzy zakładami najwięcej obiecującemi pożytku, wspomniemy o należących do P. *Collin* i *Krynckiego*. Ostatni, robił najpierw w Bessarabii próbę processu chemicznego, służącego do oznaczenia stopnia fermentacyi, wszczynającej się w winie, świeżo do beczek zlaném. Za pomocą tej dowcipney operacyi łatwo znajduje się czas, w którym można szpuntować wino, bez obawy rozsadzenia beczek, od fermentacyi. Zastosowanie tej metody tym jest użyteczniejsze, iż wina Akermankie, mają nieco własności win mussujących. Fabryka P. *Krynckiego*, zaszczycona była obejrzeniem Hrabiego *Woroncowa* i P. *de Ribeaupierre*, w czasie niedawnego ich pobytu w Akermanie. Winnica skarbową, wydała tego roku przeszło 32,000 butelek wina. Nowe czyniono teraz starania, około polepszenia, ile można, tej fabryki.

ANGELIA.

Londyn dnia 6 grudnia.

(Journal de St. Petersburg.)

W prowincyi Kornwallii znajduje się piętnaście kopalni, podchodzących pod dno morskie. Z tych dziewięć liczy parafija *ś. Justyna*. W dozywaniu kopalni *Huelkock*, posunięte korytarze na 600 stóp pod morze, a górniczy przy końcu galerii ledwie warstwą na 30 stop grubą oddzielni był od wody. Kiedy morze kołatanie jest burzą, taki się po tych korytarzach rozchodzi łoskot, iż robotnicy częstokroć uciekają, obawiając się, ażeby nie byli zalani, wznoszącą się ponad ich głowami wodą. W kopalni *Little-Bonnd* łoskot jeszcze bywa straszliwszy, z przyczyny wielkich kamieni, potracanych o siebie nawzajem, siłą

bałwanów: Szmer daleko jest większy w korytarzach, przerywających kamień zielony (*Grünstein*), gdy przeciwnie słabiej w granicie i łupku glinianym. Rzadko kiedy woda wpada do tych kopalni, wyjąwszy w kopalni *Botallack*, gdzie (pod morzem) znajduje się źródło wody słodkiej.

— Poselstwo Prezydenta Stanów Zjednoczonych, o którego przybyciu było już doniesiono, nie ma ważnego. Oto są niektóre punkta:

„Traktaty zawarte pomiędzy tym rządem a narodami inuemi, będą wniesione na kongresie.

„Władza wykonawcza, roztrząśnie z największą uwagą punkta zgromadzenia narodowego w Panama.

„Rolnictwo, handel i przemysł wymagają poprawy dróg naszych.

„Srodki mają być przedsięwzięte ku zapobieżeniu na zawsze dezercyi wojskowej: prawa bowiem terazniejsze, są w tym względzie widocznie niedostatecznymi.

„Władza wykonawcza poleca Kongressowi ważny ten przedmiot, gdyż wojsko jest najtrwalszą rękocmią naszej niepodległości.

„Sprawiedliwość wojskowa jest teraz bez naczelnika, atrybucye bowiem najwyższego trybunału wojennego nie są postanowione.

„Czynna milicya, będąca przedmurzem wolności publiczney, koniecznie wymaga pewnego uorganizowania.“

— Dnia 9. —

Papiery publiczne. Konsolidy 84 $\frac{1}{2}$. Bony Kolumbijskie, 39 $\frac{1}{2}$. Meksykańskie, 70 $\frac{1}{2}$. Greckie 19 $\frac{1}{2}$.

Król Jmć mianował Parem Angielskim z tytułem barona Gower, P. G. *Granville Lewison Gower*, znanego dotąd pod nazwiskiem lorda *Gower*.

Kuryer donosi, iż lord *Amherst*, jeneralny gubernator Indyjski, ma być mianowany hrabią, a lord *Combermere*, jeneralny dowódzca wojsk, wice hrabią.

W dniu rocznicy wstąpienia na Tron Najsławniejszego Cesarza *Nikolaja*, okręty wojenne rosyjskie *Konstanty* 74ro i *Bohater* 56ścio działowy, znajdujące się w *Portsmouth*, dały 101 wystrzałów z dział; z tej okoliczności, naczelny dowódzca marynarki angielskiej, kazał wywiesić na swoich okrętach banderę rosyjską.

Na posiedzeniach parlamentowych 1, 2, i 4go nie było żadnego ważnego sporu: bil indemnizacyi wyprowadzania niektórych gatunków zboża zagranicznego, po trzeci raz był odczytany i przyjęty d. 2 przez izbę gminną, a złożony i odczytany po raz pierwszy w izbie parów nazajutrz.

P. *Fischer*, wicekonsul angielski na wyspie *Hayti*, przybył do Londynu z traktatem handlowym.

Pałac, przeznaczony dla J. K. W. Xiążęcia *Yorku*, znacznie się podniósł, i spodziewają się, iż jeżeli zdrowie J. K. W. dozwoli, będzie mógł Xiąże zająć go d. 1 następnego roku, lub w krótcie potem.

Król Jmć, dał się słyszeć w wyrazach nader pochlebnych o *Oberonie* *Webera*, i rozkazał ułożyć muzykę dla swej Kapeli prywatney i celniejszych wyjątków z tej opery.

Port *Elbieta*, w zatoce *Algoa*, na przylądku *Dobrey-Nadziei*, ma być ogłoszony portem wolnym. Żywność jest tam tania, i spodziewają się, iż podgubernator kolonii, przeniesie tam swą rezydencją. Port ten bardzo jest wygodny, i dobrze położony, do wykonywania robót okrętowych.

P. Walter Scott powrócił do *Edyburga*, i rozpoczął swoje zatrudnienia notaryusza, w pierwszym oddziale trybunału sessy.

Listy z *Hawanny* donoszą, iż, zamysłano tam bank założony, zwany bankiem wyspy *Kuby*, mający kapitału 1,200.000 f. szt. we 24,000 akcyy, każda po 50 f.

Sławny rzeźbiarz *Flakman* zakończył życie. Parlament potwierdza corocznie 400 do 500 bilów, które można podzielić na trzy klasy. Do pierwszej należą prawa publiczne trzech królestw, do drugiej prawa szczególne hrabstw, a do trzeciej zaś bile, które się nie drukują, a dotyczą się interesów szczególnych. Biorąc średnią z 10 lat wciąż, drukują w roku około 20 tomów *in fol.* bilów, nie licząc potężnego tomu processów sławnych, noszącego tytuł dziennika izby.

— Dnia 12 —

(z Gazety Warszawskiej.)

Stolica tutejsza zostawała przez dwa dni ostatnie w największej ciekawości, z powodu, iż ważne zapytanie, względem posłania wojska do *Portugalii* i wybuchnienia wojny, nakształt burzy unosiło się na politycznym horyzoncie. Lecz już jest rozstrzygnięciem za wojną. Wczora wyszły trzy numera *Gazety Gońca*. W drugim numerze donosi publiczności, iż Król Jmć przesłał do Izby Wyższej poselstwo względem interesów *Portugalii*; w trzecim zaś numerze pisze, iż podobne poselstwo podano Izbie Niższej, i w krótkości przytacza treść mowy ministrów. Cała polityka zwrócona jest w obecnej chwili na tę okoliczność, która nawet ważne interesa na moment usuwa. Wszyscy są ciekawi wiadomości z *Portugalii* i kroków, jakich Rząd nasz użyje.

Największą czynność widać we wszystkich wydziałach ministrów, do których bezpośrednio należy wsiadanie wojska na okręty i posłanie go do *Portugalii*. Dziś zrana przyklepiono na *Lizbonie* następujące obwieszczenie: „Wyżsi oficerowie i Kommissarze floty Królewskiej ogłaszają, iż natychmiast chcą najmować okręty do przewiezienia wojska z *Deptford* i *Portsmouth* dla *Lizbony*, gdzie toż wojsko ma być na ląd wysadzonem. Ugoda nastąpi od beczki lub miesięcznie na trzy miesiące.“ Wojsko, które najszybciej w obecnej nagłej potrzebie ma być posłanem, wynosi 5000 żołnierzy, a w tej liczbie są 4 szwadrony jazdy, co dowodzi, iż nie do samej służby garnizonowej jest przeznaczony. I tak, 1wszy batalion pułku grenadyerów gwardyi wsiądzie jutro na okręty w *Deptford*; 2gi batalion 5go pułku gwardyi wydzie jutro do *Portsmouth*, gdzie wsiądzie na okręty; 65ci pułk piechoty wyszedł dzisiaj z *Windsor* podobnie do *Portsmouth*; 4ty pułk, stojący teraz w *Portsmouth*, otrzymał rozkaz, aby niezwłocznie wsiadł na okręty. Dwom szwadronom 12go pułku ułanów, i dwom szwadronom 10go pułku huzarów, kazano przysposobić się do niezwłocznego wsiadania na okręty. Dwa pułki mają się udać z *Cork* do *Lizbony*. Całe to wojsko zostanie pod dowództwem Pana *Williama Clinton*; gwardyją zaś dowodzą Panowie *Bouveril* i *Arbutnot*. Jenerał Major *Blakeney* otrzymał także dowództwo. Z *Gibraltaru* oraz popłyną dwa pułki do *Lizbony*.

Dowiadujemy się, iż Jenerał *Quiroga* oświadczył zamiar oddalenia się niezwłocznie z *Anglii* i udania się do *Portugalii*, dla służenia w wojsku. Kilkaset zbiegłych Hiszpanów i Włochów ma jemu towarzyszyć.

W tej chwili zainwał statek parowy, który d. 5 b. m. wypłynął z *Lizbony*. przywiózł rządowi listy, które mają donosić, iż powstańcy portugalscy

zajęli nie tylko *Braganza*, lecz nawet *Oporto*, gdzie wszystko jest w największym zamieszaniu.

Parlament. Izba Wyższa. Dnia 11 b. m. *Hrabia Bathurst* oznajmił, iż ma przeczytać poselstwo Królewskie. Osnowa jego następująca:

„Król Jmć uwiadamia Izbę Wyższą, iż otrzymał poselstwo od Królowny Rejentki *Portugalskiej*, w którym ona na mocy oddawna istnących traktatów przymierza i przyjaźni między Królem Jmcią a Koroną *Portugalską*, usilnie wzywa pomocy przeciw nieprzyjacielskiemu napadowi *Hiszpanii*.

„Sam Król Jmć przed niejakim czasem wspólnie ze swoim sprzymierzeńcem, Królem *Francuzkim*, usiłował zapobiedz tej zaczepce, i kilkakrotnie dano mu zapewnienia ze strony *Dworu Madryckiego*, iż Król Jmć *Katolicki* nie tylko sam tej zaczepki nie uczyni, lecz nawet nie dozwoli, aby jakie wtargnienie do *Portugalii* z kraju *Hiszpańskiego* nastąpiło.

„Wszelako Król Jmć dowiedział się z wielkim smutkiem, iż mimo tych zapewnień przysposabiano w *Hiszpanii* nieprzyjacielskie wtargnienie do kraju *Portugalskiego*, i w oczach władz *Hiszpańskich* skutecznymi je półki *Portugalskie*, które zbiegły do *Hiszpanii*, a które rozbroić i porozdzielać Rząd *Hiszpański* kilkakrotnie się zobowiązał.

„Król Jmć usiłuje jak najmocniej zwrócić uwagę Rządu *Hiszpańskiego* na niebezpieczne skutki tej pozornej niebacznosci.

„Czyni Król Jmć niniejsze uwiadomienie Izbie Wyższej w zupełnej ufności, iż nie odmówi Królowi Jmci szczerą pomocy i przyłożenia się dla utrzymania wierności traktatów, oraz dla obrony bezpieczeństwa i niepodległości Królestwa *Portugalskiego*, *najdawniejszego sprzymierzeńca Wielkiej Brytanii*, przeciw obcym nieprzyjacielskim działaniom.“

(podpisano) *Jerzy Król*.

Oświadczył potem *Lord Bathurst*, iż wnosi aby izba uchwaliła nazajutrz adres do Króla Jmci w odpowiedzi na powyższe najlaskawsze poselstwo. Przyjęto ten wniosek.

Izba Niższa. Takie jak wyżej poselstwo, wniósł dnia 11 b. m. Pan *Canning* Izbie niższej, i uczynił podobnie wniosek względem uchwalenia nazajutrz adresu odpowiedniego. Następnie, *P. Robert Wilson* cofnął zapowiedziany dawniej swój wniosek względem stosunków *Portugalii* i *Anglii*, z powodu, iż w obecnych okolicznościach nie jest potrzebnym. Pan *Canning* zapewnił, iż Pan *Wilson* nie mógłby być otrzymać dawniej od Ministrów dostatecznego objaśnienia względem swego wniosku: wiadomości bowiem, które Króla Jmci do teraźniejszego poselstwa skłoniły, nadeszły dopiero dnia 10 b. m. wieczorem.

FRANCYA.

Paryż d. 9 grudnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Tutejszy *Monitor* i *Dziennik Paryzki* tak piszą o zaszłych zdarzeniach na półwyspie *Pirenejskim*: „Z czyjegoż to zlecenia działają zbiegli *portugalczykowie*, kiedy postępowanie *Xięcia Don Miguel*, w którego imieniu występują, jest im przeciwnie?

Zamysły *Hr. Chaves* i *Silveira*, oprócz buntowniczego piętna, są czynem bardzo nierozsądnym, który może się stać zgubnym dla jego sprawców. Szczęściem, iż *Portugalia* i *Hiszpania* zależą od swoich sąsiadów, a nade wszystko *Hiszpania* ma obowiązek wdzięczności dla Królestwa *Ludwika XVIII*, i sławy *Delfina*; a *Karol X*, wie bardzo dobrze, iż Król *hiszpański* o tym nie zapomni. Dopóki *Hiszpania* potrzebuje pomocy od *Francyi*, nie może wymagać zupełnej wolności działania. *Francya* jest w najdogodniejszej możności niedopuszczania szkodliwych rozterek między *Hiszpanią* a *Portugalią*. Z jednej strony konstytucją swoją, a z drugiej związkami krwi, piastuje dwojaki charakter, który radom jej i pośrednicu musi nadać znaczenie i ufność.“ *Dziennik Gwiatda* upatruje w krokach zbiegłych *Por-*

ingalczyków samą tylko intrygę, dla wprawienia Ministrów Francuzkich w kłopot.

Ci, którzy kierują naukami młodych Egipcyan w tutejszej stolicy, postanowili umieścić ich w różnych instytutach, mniemając, iż łatwiej i w krótszym czasie nauczą się języka francuzkiego, jeśli nie będą razem. Dotąd dla nieumienia języka, nie mogli brać żadnych nauk umiejętności, tylko uczą się pisać, rachować, rysować i muzyki.

W *Nantes* używają pewnego rodzaju dorożek, które nazwano *Omnibus*. Półgodzinna w nich jazda kosztuje 15 centym (blisko 8 groszy polskich).

W *Paryżu* liczą 580 fabryk jubilerskich, 435 fabryk obić papierowych, 414 fabryk towarów modnych, 348 kapeluszników, 322 bronzowników, 300 mosiężników, 225 mał. rzów, 218 lampiarzów, 215 guzikarzy, 204 fabrykantów instrumentów muzycznych, 180 stolarzów, 166 garbarzów, 151 haftarzów, 132 pasamaników, 173 dystrylatorów, 109 rękodzielni wyrobów bawełnianych, 104 nożowników, 300 xięgarni, 80 drukarni, 82 fabryk gdzie przysposabiają drzewo do fornirowania, 75 fabryk cukru, 72 fabryk czekolady, 86 fabryk kwiatów i piór, 70 fabryk porcellany, 67 fabryk szcotek, 41 szlifierni kryształów, 35 rafinerii cukru, 60 fabryk koronek, 21 fabryk szalin, 20 fabryk kart, 21 giserni liter drukarskich, 20 fabryk świec woskowych, 44 fabryk kapeluszków słomianych i t. d.

dnia 14 grudnia.

(z teyże gazety.)

Dnia 12 b. m. Król Jmć osobiście zagał obrady Izb. Około godziny iszey udał się Monarcha, wśród 21 wystrzałów działowych, przez galerię Muzeum do sali. Poprzedzali go, Ministrowie, Wielcy Dygnitarze, Xiążę *Orleanu*, Xiążę *Chartres* i *Delfin*. Deputacye, jedna złożona z 12 Parów, mając na czele Kanclerza, a druga składająca się ze 25 Deputowanych, prowadzone przez Mistrzów obrzędowych, wyszły na przeciw Króla Jmci do przyległej sali, na przyjęcie Monarchy. Król Jmć po krótkiej rozmowie z członkami obu Deputacyi, wszedł do sali sesyonalnej, i zasiadł na Tronie. Po prawej stronie Króla był *Delfin*, a po lewej Xiążę *Orleanu*; obok *Delfina* Xiążę *Chartres*; przed Królem po lewej stronie Kanclerz Francyi, a po prawej i lewej stronie stopni tronu, znajdowali się: Prezes Rady Ministrów, Ministrowie Sekretarze Stanu, Ministrowie Stanu, Marszałkowie Francyi, Kawalerowie orderów Królewskich, zaszczytzeni wielkim krzyżem orderowym, Kommandorowie i Wielcy urzędnicy, oraz 6 Radców Stanu i tyłuż Referendarzy. Naprzeciw Monarchy po prawej stronie byli Parowie Francyi, a po lewej Deputowani z Departamentów. Małżonka *Delfina*, Xiężna *Berry* i Xiężna *Orleanu*, znajdowały się w trybunie. Zgromadzenie stało z odkrytą głową. Król Jmć rzekł: *Mości Panowie usiądźcie!* Kanclerz Francyi oświadczył Deputowanym, iż Monarcha pozwala im usieść. Miał potem Król Jmć następującą mowę:

„Mości Panowie! Ważne prace zostały przysposobione na terazniejsze posiedzenie. Pewny waszey gorliwości, nie wahałem się przyspieszyć epoki zwyczajnej waszego zwołania. Dwa kodeksa będą oddane pod waszą rozagę; udokładnienie kodexu leśnego i stałe oznaczenie prawideł sądownictwa wojskowego, są ich zamiarem. Zezwoliłem tylko na niektóre zmiany w tey pracy, przepisy teraz w woysku obowiązujące i postanowienie mojego N. Dziada o lasach wydane, były wzięte za podstawę.— Życzyłbym był, aby druk nie został wniesiony pod wasze narady; ale wolność ogłoszenia pism, w miarę, jak się rozwinięła, zrodziła nowe nadużycia, które wymagają środków stłumiających, obszerniejszych i skuteczniejszych. Czas było przerwać smutne zgorzenie i zachować samą wolność druku od niebezpieczeństwa własnych wyboczeń. Będzie wam podany projekt dla osiągnięcia tego celu. W organizacyi

sądów przysięgłych postrzegane były niedokładności. Każę WP. przelożyć projekt do prawa, któreby ulepszyło tę instytucyę, i nadało jey prawdziwie zgodniejsze z jey naturą.— Kary postanowione na kupczenie murzynami, nie miały skuteczności, a zastosowania ich można było unikać. Zachodziła potrzeba dokładniejszego prawodawstwa; rozkazałem, Mości Panowie, aby wam projekt w tey mierze przelożono.— Odbieram ciągle od wszystkich Rządów zagranicznych zapewnienia stosunków naysprzyjaźniejszych, i z memi własnymi uczuciami o utrzymanie pokoju naysgodniejszych. Rozruchy wybuchnęły niedawno w części Półwyspu: połączę usiłowania moje z usiłowaniami moich sprzymierzeńców, ażeby im koniec położył i skutkom ich zapobiedz.— Wzmagać się powiększanie dochodów z niestałych podatków, dozwolił nam pomnożyć w tym roku fundusze, przeznaczone na służbę publiczną, o sumę, od jakiej ostatnie prawo skarbowe uwolnił opłacających podatki. Pomnożenie to stanie się prawdziwą ulgą dla moich ludów. Uwolni gminy od dopłat, jakie dają swoim duchownym, a uboższe klasy znajdą obfite źródła pomocy w nowej czynności przy robieniu wielkich gościńców, przy naszych twierdzeniach i zbrojowniach nadmorskich.— Mogę mieć nadzieję, iż summy, jakie wyznaczone będą dla służby publicznej, okażą się dostatecznymi przez wiele lat na wszystkie jey potrzeby, i że nadto będę mógł użyć przewyżki dochodu na zmniejszenie naysciążliwszych podatków.— Dziękujemy Mości Panowie, Opatrzności Boskiej, za położenie tak pomyslnie, i pracujemy wspólnie nad wzrostem i utwierdzeniem jego, aby ludy moje długo z niego owoce zbierać mogli. Francya, przemyślna i spokojna, nabędzie nowej wielkości, a powodzenie jey w pokoju nie mniejszym okryje ją blaskiem, jakby ją jeszcze okryły cnoty wojenne, gdyby ich rozwinięcia honor wymagał.“

Po skończonej mowie Króla Jmci nowo mianowani Parowie i nowo obrani Deputowani wykonali przepisana przysięgę: poczem Kanclerz z rozkazu Monarchy oświadczył, iż zaczęły się posiedzenia Izby Parów i Izby Deputowanych na rok 1827. Monarcha oddalił się w takim porządku, jak przybył, a powtórne wystrzały działowe ogłosiły powrót jego do zamku *Thulleries*. Wielokrotnie okrzyk. *Niech żyje Król!* dał się słyszeć przy wejściu Monarchy do sali tronowej i wyjściu.

Xiążę *Bordeaux* był także na zagajeniu obu Izb, i miał mundur półkownikowski swego półku kirysyerów. Zaprowadzony przez Xiążęcia *de Riviere*, znajdował się na trybunie przed dostojną swoją matką; obok niej była siostra jego. Pokazanie się jego (pisze Dziennik *Gwiazda*) wzbudziło wielki zapał w zgromadzeniu. Powitał jey młody Xiążę kilkakrotnym ukłonem. Zdawało się, iż nowy ten widok zupełnie go zajmował. Wskazywał palcem na różne strony sali, i z pilną uwagą słuchał objaśnień, jakie czyniła mu dostojna matka. Uważano potem, iż patrzył się długo na dwie osoby w bogatym stroju Wschodnim, które się na wyższej trybunie znajdowały.

Gdy Monarcha przechodził przez salę Muzeum do sali tronowej, dla zagajenia obrad Izb, Hrabia *Forbin* pokazał mu kilka nayskosztowniejszych starożytności, które tworzyć mają nowe Muzeum *Karola X*, oraz wizerunek Króla Jmci, ukończony niedawno przez Pana *Gros*. Starożytności te składają się w znacznej części z malowideł, które odpitowano z murów środkowych w *Pompejum*. Jedne z nich wystawują figury, mające 2 lub 3 stopy wysokości, których rysunek jest mniej lub więcej dobry; inne zawierają same ozdoby. Wizerunek Monarchy, zrobiony doskonale przez Pana *Gros*, wystawia Króla na koniu przy rogatkach w *Rheims* w chwili, gdy po koronacji wita zgromadzone tam ciało dyplomatyczne. Wracając Monarcha z sali tronowej, oglądał dokładniej te rozmaite przedmioty, i oświadczył zadowolenie swoje Hrabie *Forbin*, jeneralnemu Dyrektorowi Muzeum.

Gazety tutejsze nie umieściły żadney nowiny o poruszeniach w prowincjach.

Zaledwie dywizya czynna rozwiązana została, gdy w tém dowiedziano się o krokach nieprzyjacielskich zbiegłych do Hiszpanii Portugalczyków. Natychmiast wydano rozkaz, aby wojsko udało się w miejsca zagrożone, i jest nadzieja, iż nowy ten zamach wnet zniweczonym zostanie.

Hrabia Souza, poseł nasz przy dworze Hiszpańskim, przybył z Madrytu do tutejszey stolicy. Otrzyma ministeryum woyny, a jenerał Daun, terażniejszy minister, wyjedzie wznaczeniu posła do Paryża.

Na jedném z dawniejszych posiedzeń Izby Parów wniósł Hrabia Acuncho, ażeby temu lub tym, co podadzą najlepszy projekt xięgi prawa cywilnego wyznaczyć pensyą 1,200,000 reisow a za najlepszy projekt do xięgi prawa kryminalnego 800,000 reisow. „Terażniejsze okoliczności (rzekł mówca) upowszechnione w narodzie wiadomości i wielka liczba nowych xiąg prawa dają nam tę pewność, iż będziemy mieli szczęście posiadać najlepsze praw xięgi.“

— Dnia 27 —

Odebrano tu wczora wiadomość z Elvas, iż zbiegowie Portugalscy, składający piechotę i jazdę, zbrojno stanęli na granicy: Dziś dowiadujemy się, iż z dwoma działami weszli do Villa-Viciosa. Uderzyli na oddział żołnierzy 7go pólku, i zabrali nieco sprzętów wojskowych. Osada tutejsza wyjdzie jutro i po jutrze do Alentejo. Dowódca w Beira, który zebrał blisko 5000 woyska, otrzymał rozkaz ciągnięcia przeciw powstańcom. Po nadejściu powyższych wiadomości. Poseł Angielski miał długie naradzenie się z Rejentką, w obecności wszystkich ministrów naszych. Słychać, iż Don Francisco d'Almeida kazał oświadczyć Posłowi Hiszpańskiemu, iż urzędowanie jego ustało. Ministrów nasi nie okazują obawy, z czego wnosić można, iż polegają na Anglii.

Według późniejszych doniesień, powstańcy wkroczyli przez Villa-Viciosa i Braganza. W stronie północney mieli doznać porażki, lecz w stronie południowey nie znajdują odporu.

Na sessyi Izby Parów dnia 20 b. m. Hrabia Taypa czytał petycyą, w której się uskarżano na wpuszczenie do portów znaczney ilości zboża obcego, gdy tymczasem spichrze w Alentejo nie mogą objąć mnóstwa ziarna wszelkiego rodzaju, za które właściciele nie mogą wziąć przyzwoitey ceny. Odesłano ją ministrowi spraw wewnętrznych. Nazajutrz Hrabia San-Miguel przełożył swój wniosek powzięcia od rządu dokładney i szczegółowey wiadomości względem stanu kraju. Hrabia Ponte sprzeciwiał się temu żądaniu; głos Tronu i zdanie sprawy przez Ministeryum, jest dostatecznym, podług niego, do dania dokładnego wyobrażenia o stanie Królestwa. Rząd powinien mieć swoje tajemnice, a zatem nie może być przeciwniejszego polityce, jak podług wniosków, zagnać go do ogłoszenia codziennie tego, co się dzieje. Izba postanowiła nie roztrząsać projektu Hr. de San-Miguel. Hrabia de Lapa żądał, aby policya podała dokładny wykaz wszelkich zbrodni, popełnionych od czasu wojen, napadu obcych i rewolucyi, końcem poznania stanu moralności ludu i przedsięwzięcia środków naywłaściwszych do zaszczerpienia w nim zasad moralnych i religijnych; przyjęto jednomyślnie ten wniosek.

Na sessyi Izby deputowanych dnia 20 b. m. z porządku dziennego podpadły roztrząsaniu artykuły urzędzenia, tyczące się posiedzeń przygotowawczych i attrubucy Prezydenta. Dnia 21 b. m. zaczęto narady od 28 artykułu regulaminu. Artykuł 30 stanowi, iż żaden deputowany nie może należeć do obrad, nie będąc w mundurze lub sukni duchowney. Pan Ribeiro żądał, aby się każdy ubierał, jak mu się podoba. Pan Girao mówił, iż żadnego nie potrzebaby było stroju, gdyby wszy-

scy ludzie byli filozofami; ale ponieważ niemi nie są, pomimo usiłowań około tego przez 6000 lat, więc nie można lepiej uczynić, jak naśladować Egipcyan, Greków i Rzymian, a zatem chciałby, aby wszyscy deputowani mieli krzesła ze słoniowej kości, jak Senatorowie Rzymscy; cytował przykład Brennusa i Atylli, rozbrojonych widokiem wspaniałego stroju. Pan Magalhaes powstawał na przepych haftowanych sukien. „Strzeżmy się, rzekł, aby nas nie przyrównano do sóyki ubranej w pawie pióra.“ Izba zdecydowała, że deputowani mogą się ubierać na sessyi, jak im się podoba, ale nie będą mogli należeć do żadney deputacyi, nie będąc w uniformie. Artykuł 31 chce, aby żaden deputowany nie mógł mówić tylko z trybuny. Pan Sarmiento zbijał ten artykuł: „Nie potrzebujemy (oświadczył) takich mówców, jak Mirabeau, Barnave, Vergnaud, którzy deklamując z zapalem, tyle zięgo wyrządzili Francyi; ale takich ludzi, jak Chattam, Pitt, Burke, Canning, którzy kontentując się mówieniem z miarą własnych, niemniej dla tego dzielnie się przyłożyli do szczęścia swojego kraju.“ Pan Girao zapewnił, że podług zasad akustyki, trybuna jest potrzebna, aby bydz słyszany. Izba po długich sporach, uchwaliła zniesienie artykułu 31, i deputowani mówić będą z miejsc własnych; równie postanowiono, że nie potrzeba wstępować na trybunę, dla czytania mów pisanych, wniosków, lub doniesień. Żaden projekt nie może bydz wniesiony w tajnym komitecie, jeżeli wspartym nie będzie przynajmniej przez pięciu członków.

N I E M C Y.

Od brzegow Menu dnia 10 grudnia.

(z Gazety Warszawskiej).

Oyciec S. prosił Xięcia Nassauskiego, aby poddany swoim, wyznający wiarę katoliczką, dozwolił bydz uczestnikami łaski, której Kościół udziela przez Jubileusz. Xiąże, przychyliając się do tego życzenia, wydał już rozkaz, aby Jubileusz niezwłocznie ogłoszono, i przykładnie z naywiększą uroczyścią obchodzono.

Dnia 2 b. m. za pozwoleniem Króla Bawarskiego, zebrał się w Monachium wszyscy akademicy, celem odprawienia wspaniałego obchodu z pochodniami, który wyszedłszy z gmachu uniwersyteckiego, przez kilka ulic tłumem ludu napełnionych ku zamkowizmierzał. Był to okiem prawie nieprzejrzany szereg, po obu stronach po 400 pochodni mający, z dwiema muzykami, jedną na czele, drugą w środku orszaku. Marszałkowie z szarfami białemi i błękitnemi, z dobytymi szpadami, rozdzieleni byli w różnych miejscach orszaku dla utrzymania porządku. Skoro cały orszak stanął na dziedzińcu zamku Królewskiego, należący do niego stanęli pod oknami pokojów Królewskich, w ściśnioném kole, i wystali deputacyą do Króla Jmci. Monarcha, przy tej okoliczności, wynurzył swoje oycowskie prawdziwie i dobroczynne uczucia względem uczącej się młodzieży, zalecając jey nymocniey religią, jako jedyny środek ukształcenia umysłowego. Oświadczył oraz, iż go cieszy wesołość wieku młodzieńczego, sam bowiem był niegdys w uniwersytecie, i z radością przypomina sobie dni w nim spędzone; lecz koniecznie zważać potrzeba na dobre obyczaje i porządek. Na dziedzińcu zamkowym obiedwie muzyki złączyły się i odegrały wspaniały marsz tryumfalny Spontiniego, przyczem, cała młodzież, wśród zapala i uniesień radośnych, odśpiewała pieśń Heil unserm König, Heil! w końcu której naprzód wykrzyknione zdrowie Monarchy, potem Królowey Jmci, a w końcu całej Królewskiej rodziny, które przeszło tysiąc głosów powtórzyło. Późem orszak udał się przed bramę Karola, gdzie się rozeszły składające go osoby.

Doktor Gosse w Genewie myśli udać się do Grecyi. Przedsięwzięcie tę podróż własnym kosztem, i wezmie potrzebne lekarstwa.

Wilno dnia 22 Grudnia v. s. 1826 Roku.

2 Magistratura Powszechny Opieki Gubernii Litewsko Wilenskiej w skutek postanowienia swojego w dniu 12 miesiąca października idącego 1826 roku, za zgodą Zarządzającego Ministerstwem wewnątrznych interessow nastąpiła, kupiła plac z domkiem drewnianym w roku 1826 miesiąca października 28 dnia dla Szpitala S. Jakóba w Mieście Wilnie na przedmieściu Łukiszkach sytuowany do Aktorstwa Ur: Karoliny z Matuszewiczow Łakuwiczowey należny, za cenę dobrowolnie umówioną rubli srebrnych 500; na mocy zawartej umowy opłaciła im rubli srebrnych trzysta, resztując dwieście zostawiła u siebie do trzech lat na ewikoyą i na opłacenie kredytorow jeżeli się jacy okażą. A przeto też Magistratura Powszechny Opieki wszelkich kredytorow mających pretensyą do Ur. Łakuwiczowey lub jey rodzicow Jakóba i Kazimiry z Monoczyńskich Matuszewiczow wzywa przez niniejszą awizacyą, aby się jawni ze swojemi pretensyami w przeciągu trzech lat pod utratą swojej własności.

Rzeczywisty członek i Kawaler P. Kleyst.
Sekretarz Jan Solimani.

Naczelnik Stolu Gubernski Sekretarz Paweł Kulikowski.

2 Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Uurr. Janowi Stacewiczowi Regentowi Granicznemu Powiatu Słuckiego, Konstancyi z Jezierskich Wendorfowey Jeneralowey b. woysk Polskich z dokładem właściwey Assystencyi, i Antoniemu Lissowskiemu Deputatowi Wywodowemu Gubernii Grodzieńskiej Aktorom sprawy, i wszelkim dalszym przelewnym Aktorom obligu od żalącego się Stacewiczowi na 12,000 rubli srebrnych wydanego z Imion i nazwisk niewiadomych, po Dekrecie Adecytacyą nakazującym, a Dominikowi Reytenowi Podpułkownikowi Woysk Polskich i Kawalerowi do przyświadczenia w miejscu Exekucyi, Pozew przed Sąd Ziemiński powiatu Mińskiego na kadencoyą następną Trzy Królską 1827 roku; lub po niej zaraz idącą z powództwa W: Ur. Xiecia Ludwika Radziwiłła Komandora Maltańskiego i Kawalera Orderów przy odwołaniu się do poprzedniczey żaloby w roku terażniejszym miesiącu maju wyniesioney i 4 eorundem w Ziemstwie Słuckim zeznaney, do Dekretu Sądu Ziemińskiego Mińskiego w dniu 16 julii 1826 roku z obżałowanemi Stacewiczem i Wendorfową Adecytacyą obżałowanego Lissowskiego nakazującego, a z obżałowanym Reytenem niestannego ze wskazem bannicy doczesney, niemniej do oświadczenia na dniu 23 listopada tegoż roku w Sądzie Głównym Mińskim z Departamentu zapisanego i do wszelkich dalszych dowodów przy sprawie złożyć się mających szczególnie wynosi się oto: Iż w roku 1818 żalący się potrzebując osoby do ułatwienia ogólnych swoich interessów, miał sobie zarekomendowanego za Plenipotenta obżałowanego Stacewicza, który przyymując od Delatora Plenipotencyą i obowiązując się interessa z kredytorami w Komissyi lub innym ja-

kim Sądzie naznaczyć się mającym naydaley w przeciągu lat trzech do ostatecznego końca doprowadzić, gdy za takowe onych ułatwienie i ukończenie pretendował zapewnienia dla siebie nagrody przez wydanie obligu na rubli srebrnych 12,000, żalący się więc stosownie do żądania obżałowanego Stacewicza przy obecności użytych do świadectwa i całej umowy świadomych osob, to jest obżałowanego Reytena i zesłego Jana Henryka Wołodkowicza Generała Woysk Francuzkich, wydając od siebie na powyższą sumę oblig z terminem opłaty połowy to jest rubli srebrnych 6,000 w roku 1819 marca 8 a drugiey połowy w roku 1820 takoz marca 8 dnia, szukał wzajemnie bezpieczeństwa swojego w dotrzymaniu przez obżałowanego Stacewicza warunkow umowy, i uskutecznienia przyjętych obowiazków; skutkiem czego jednoczasow z powyższym obligiem wydaną została od obżałowanego pod datą 1818 roku 8bra 24 i za rękę u zesłego Generała Wołodkowicza złożona Assekuracya, doprowadzenia do końca wszystkich interessów żalącego się w Komissyi lub innym Sądzie naydaley w przeciągu lat trzech to jest do dnia 30 marca 1822 roku upewniająca, powodem której oblig rzeczony w jedneyże dacie nastąpił, a niewolnie przez obżałowanego Stacewicza dla zamiarow dopiero już odkrytych kilku dniami późniey, mianowicie 1 dnia 8bra tegoż roku zadatowany, tyle tylko mógł mieć znaczenia i waloru, ilebyś obżałowany ze swey strony zaskutecznił dobrowolnie na siebie przyjęte i Assekuracyą dostatecznie pojaśnione obowiazki, w bonifikatę jakowych tenże oblig wziął swoje nastanie. Kiedy zaś obżałowany Stacewicz nie tylko interessów żalącego się podług uręczenia do końca nie doprowadził; ale nawet do ułatwienia onych nie przystąpił i po wezwaniu przez Delatora kredytorów swoich na Zjazd do Nowogrodka dla uczynienia układów, przed terminem tegoż Zjazdu listem swym pod datą 29 augusta 1819 roku pisany, zapowiedział, iż od obowiazków przyjętych odstępujesz, i na Zjazd do Nowogrodka dla interessów żalącego się przybyć żadney nie masz ochoty; i przez to zerwania się tegoż Zjazdu oraz poniesienia znacznych kosztów stał się przyczyną, a tym czasem oblig w nagrodę pracy, na doprowadzenie do końca interessówłożyć się deklarowanej pod Assekuracyą wydany, i po nie doiszczeniu przyjętych obowiazków, owszem wyraźnym od onych odstąpieniu do zwrótu Dellatorowi należny pod dniem 3 7bra 1819 roku do Akt Ziemińskich Słuckich niewolnie wprowadził i niesłusznego z onego kerzystania nie przyzwolitą okazał ochotę; żalący się więc za powzięciem o tym wiadomości natychmiast Manifest przeciwko nie raz pomienionemu obligowi w Aktach Ziemstwa Słuckiego na dniu 26 7bra 1819 roku zapisał, a następnie o Extradycyą onego w tymże Sądzie rozwinął process, od skutków którego zastaniając się obżałowany W: T: Stacewicz, i chcąc odnieść niesłuszną korzyść z zatrzymanego u siebie obligu, takowy na Imie obżałowanej Wendorfowey przelał, i pod jey imieniem na dniu 28 7bra tegoż roku przed Sąd

Ziemski Miński po żalącego się wyniosłś Za-
pazew, za jakowym dwoma tylko dniami przed
Kadencyą Sto Michalską podanym, obżałowana
W: T: Wendorfowa popierając process przeciw-
ko determinacyi Artykułu 18 z Rozdziału 4 na
teyże Kadencyi Aktorat wpisałaś; i na dniu 16
xbra 1819 roku pierwszykroć żalącego się skon-
demnowałaś. po czém w dniu 2 styczni 1820
roku wyniosłszy powtórna żalobę przeciwko we-
zwanemu prawu na Kadencyi Trzy Królskiej
tegoż roku na dniu 26 februaryi złym przewo-
dem prawa Dellatora ultimarnie skondemnować
ośmieliłaś się, w tenczas kiedy Pozew ledwo na
następną Kadencyą posługiwał. Przez taki zaś
sposob uzyskawszy na żalącym się nieprawnie
titulo ultimarny niestanny dekret, w onym nay-
niewolniey za obligiem pod Assekuracją wyda-
nym i po niedoiszczeniu wzajemnych obowią-
zkow żadnego waloru oraz znaczenia nie mającym,
rubli srebrnych 12,500 z Inekwitacyą ad exte-
nuationem do wszelkich żalącego się funduszów
zadyktowałaś; tudzież za tym nie legalnym de-
kretem sprowadziwszy do Miasteczka Klecka w
Sluckim Powiecie leżącego tradycyą, pomimo roz-
ciągnioną na nim za należność mieszczan Dawid-
grodeckich Administracyą, potrafiliscie obżało-
wani zyskać dla siebie zapewnienie possessyi tra-
dycyney tegoż miasteczka po wybraniu należ-
ności mieszczan Dawidgrodeckich zacząć się ma-
jącey, po jakowym w poszukiwaniu skutków
obligu warunkowic wydane go i do zwrótu przy-
należnego przez obżałowanych dopełnionych kro-
kach, obżałowany W. T. Stacewicz znając niele-
galność swojego pretensorstwa z assekuracyi w
ręku Generała Wołodkowicza złożoney, wyświe-
cającą się, a usiłując zatrzeć ślad i dowod na-
stania obligu z powyższego źródła, uzyskałś z
rąk zesłego Wołodkowicza bez wiedzy Delato-
ra Assekuracyi nie raz rzeczoney, i ona dotąd
usiebie ukrywasz. Takowe przeto obżałowanych
na krzywdę żalącego się zmównie dokonane
czynności, powodowały Dellatora udać się pod
protekcya prawa i szukać podniesienia niestanne-
go w złym przewodzie prawa uzyskanego Dekre-
tu, oraz kassaty obligu obżałowanemu Stacewi-
czowi pod Assekuracyą wydanego, i nie z ręko-
daynego zawinienia, lecz z zadeklarowanego przez
obżałowanego a nie uskutecznionego dokończe-
nia interessów Dellatora wynikłego. W jakim
celu gdy żalący się powołał obżałowanych Sta-
cewicza i Wendorfowę jako Aktorów sprawy a
obżałowanego Reytena do przyświadczenia o na-
staniu obligu i warunkach umowy przed Sąd
Ziemski Miński, za przypadnieniem więc sprawy
obżałowana Wendorfowa okazując przelew na
summę Dekretem Kontumacyynym objętą od
siebie obżałowanemu Lissowskiemu pod datą
1820 roku junii 8 w Ziemstwie Mińskim przy-
znany, (który dotąd w ukryciu i niewiedomości
powszechney zostawał; wspólnie z obżałowanym
Stacewiczem od rozprawy wylamywała się, lecz
Sąd Ziemski Miński wyrokiem w dniu 16 julii
teraźniejszego roku nastalym, i przez rezolucyą
Sądu Głównego zatwierdzonym, utrzymawszy ob-
żałowanych w procederze, z powodu nowo zja-
wionego przelewu adcytować obżałowanego Lis-
sowskiego nakazał, a z obżałowanym Reytenem
w teyże dacie Dekret niestanny nastąpił; po
takim Dekrecie przedsiębrał żalący się powołać
obżałowanych dla kontynuacyi rozprawy zaczę-

tey, gdy tym czasem słyszeć się dało, iż dla
zmitrężenia procederu i przewleczenia onego na
czas nieskończony, oprócz przelewu obżałowane-
mu Lissowskiemu służącego, znajduje się jeszcze
kilkanaście innych różnym niewiadomym, z na-
zwisk swoich żalącemu się osobom powydawanych
i w rozmaitych juryzdykcyach poprzyznawanych,
przelewow; zapobiegając więc Delator przewle-
kaniu się z tey okazji procederu, przez oświad-
czenie w Sądzie Głównym Mińskim 2 Departa-
mentu na dniu 23 listopada teraźniejszego ro-
ku zanesione, zawiadomił wszystkich w powyż-
szym interessie uczestnictwo mających, iż nie
wiedząc nazwisk mogących się znajdować prze-
lewnych Aktorow, przez gazety publiczne do roz-
prawy w Sądzie Ziemskim Mińskim powołać ich
jest zmuszony, a razem ostrzegł całą publicz-
ność, aby powyższego obligu i uzyskanego nie-
prawnie na żalącym się Kontumacyynego Dekre-
tu, nikt zgola nie nabywał, w kolei czego ce-
lem udowodnienia nikczemności nie raz rzecz-
nego obligu i titulo ultimarney konwikcyi po-
wołuje ten obżałowanych Stacewicza, Wendor-
fowę i Lissowskiego, jako też i dalszych z imion
i nazwisk niewiadomych bydź mogących przele-
wnych Aktorów, do jednoczasowey rozprawy
przed Sąd Ziemski Miński i następnie zakłada
Prośby: o uznanie po obżałowanym Stacewiczu
natychmiast Reprodukcyi Assekuracyi, od jego
w roku 1818 8bra 24 żalącemu się wydaney, z
rąk zesłego Generała Wołodkowicza nie wolnie
bez wiedzy Delatora wydobytey pod obowiązkiem
osobistej przysięgi; jeśliby zaś takowey nie do-
pełnił, o zobowiązanie obżałowanego Reytena,
jako dostatecznie całego interessu swiadomego,
do przyniesienia Swiadcstwa i Informacyi Są-
dowi tak, o środku nastania obligu na 12000
rubli srebrnych od żalącego się obżałowanemu
Stacewiczowi wydanego i o warunkach umowy
oraz przyjętych wzajemnie za to przez obżało-
wanego obowiązkach, jako też o wydaniu jedno-
czasowic od tegoż obżałowanego Delatorowi as-
sekuracyi i o treści oney, niemniey o nakazanie
obżałowanemu Reytenowi warować miejsce stan-
ności na Dekret niestanny datą powyżey wzmie-
niony, przez opłatę zwykłej Solucyi, a w sa-
mey sprawie o podniesienie wzupelnosci obu De-
kretow niestannych, mianowicie zaś titulo ul-
timarnego w złym przewodzie prawa pod dat-
tą 26 februaryi 1820 roku ożymanego, i o
znikczemnienie uczynioney za tym nielegalnym
Dekretem na Miasteczku Klecku tradycyi, o u-
karanie obżałowaną Wendorfowę za zły przewod
prawa podług Ar: 41 z Roz: 4 dwonastą nie-
dzielami więzy, tudzież o nakaz zwrótu wedwoy-
nasob wypadającey za Dekreta niestanne solu-
cyi, o skassowanie obligu w górze wężwanego
jako warunkowic i pod assekuracyą wydanego,
a powodem nie uskutecznienia przyjętego przez
obżałowanego Stacewicza obowiązku do zwrótu
żalącemu się należnego, i żadney waluty oraz
znaczenia nie mającego, tudzież na prostym pa-
pierze w przeciwnosc Naywyższych Ukazów na-
stalogo, i o nakaz powrótu onego Dellatorowi,
o ukaranie obżałowanych za zmównosc na krzy-
wdę żalącego się dopełnioną, jak równie za chęć
nie wolnych z cudzey własności zyskow podług
rygoru prawa, o sądzenie na obżałowanych ex-
pensow prawnych, na process niniejszy poniesio-
nych, do zapłacenia, w czasie nayrychleyszym pod

karami przeciwiństwa, o zobowiązanie wszystkich ukrytych przelewnych Aktorów powyższej summy nieprawnie przez obżalowanych poszukiwanej do jednoczesnej rozprawy, i do uległości nastać mającemu wyrokowi, o zachowanie dla żalącego się bliższości do dowodu i odwołu, niemniej o decydowanie tego wszystkiego, co czasu sprawy proszonym będzie, salva melioratione žaloby.

Roku 1826 miesiąca gbra 24 dnia Woźny niżej wyrażony świadczę, iż tego pozwu w sprawie JO. Xięcia Ludwika Radziwiłła Komandora Maltańskiego i Kawalera Orderów, przed Sąd Ziemski Miński wyniesionego, Kopia z nim zgodną, po wszystkich przelewnych Aktorów obligu, od JO. Xięcia Radziwiłła W. Janowi Staciewiczowi Regentowi Granicznemu Powiatu Sluckiego na 12,000 rubli srebrnych wydanego, i za nim uzyskanej Imieniem JW. Generalowej Wendorfowej konwikcyi, z imion i nazwisk niewiadomych, dla wezwania ich do stannosci przez gazetę Kuryera Litewskiego do drzwi Sądu Ziemskiego Mińskiego przybiłem. Alexander Lednicki Ziemski Powiatu Mińskiego Woźny.

Roku 1826 miesiąca nowembra 24 dnia. Na Urzędzie JEHO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemskim Powiatu Mińskiego stanawszy osobiście JPan Woźny wyżej wyrażony, takową relacją podanego Pozwu zeznał i to swe zeznanie w Protokule Aktykacyow i zeznań własną ręką podpisał. Przyjąłem i że jest w księgach świadczę. Leonard Bartoszewicz Ziemski Powiatu Mińskiego Regent.

Roku 1826 miesiąca gbra dnia Woźny niżej podpisany świadczę, iż tego Pozwu w sprawie JO. Xięcia Ludwika Radziwiłła Komandora Maltańskiego i Kawalera Orderow, przed Sąd Ziemski Miński wyniesionego, cztery kopie do słowa z nim zgodne, jako to: jedną W. Antoniemu Lissowskiemu Deputatowi Wywodowemu Gubernii Grodzieńskiej w Miasteczku Klecku w Sluckim Powiecie leżącym jako w Tradycyney tego possessyi zostającym na dniu 26, drugą W. Janowi Staciewiczowi Regentowi Granicznemu powiatu Sluckiego w majątności Ciemkowiezach w tymże powiecie jako w miejscu jego przemieszkowania na dniu 27, trzecią JW. Dominikowi Reytenowi Podpułkownikowi woysk Polskich i Kawalerowi w Majętności Doktorowiczach na dniu 27, i czwartą JW. Konstancyi z Jezierskich Wendorfowej Generalowej woysk Polskich z dokładem właściwey Assystencyi w Majętności Hrycewiczach na dniu 26, wszystkie w Powiecie Sluckim oczewisto popodawałem i o terminie rozprawy zawiadomiłem. Datt ut supra. Alexander Lednicki Ziemski Powiatu Mińskiego Woźny.

Roku 1826 miesiąca nowembra 29 dnia przed Aktami JEHO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemskimi Powiatu Sluckiego, osobiście stanawszy Woźny wyżej wyrażony, Kwit Relacyyny podanego Pozwu urzędownie zeznał.

Przyjąłem zeznanie Ignacy Kuncewicz Slucki Ziemski Akt. Regent.

Dozwolono drukować dnia 11 grudnia 1826 roku. Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

1 Karol Abramowicz, zajęty skazką wesół z oycem, u W. Butryma, i zadłużeni, po wypłaceniu przeze mnie Stanisława Szylinga Por. woysk Pol., rubli sr. 180, i zarewersowaniu

skazki, zostali uwolnieni. Tenże Karol Abramowicz uciekł w roku 1826 7bra 16 dnia, zrobiwszy wiele szkod, wyniósł tólub nowy, płaszcz, surdut, reytuzy sukna domowego stalowego; mający lat 24, zrostu miernego, twarzy białey rumiany, oczu błękitnych, ucho przekłute, włosy ciemno-bład. Ktoby takowego przejął; proszę o dostawienie do majątku Syrutyszek, przez dziesiętników w Ptcie Rosieńskim w Parafii Dantowskiej.

2. Oświadczenie imieniem niżej podpisanego czyni się z takiego powodu: w Kuryerze Litewskim upływającego roku pod N. 146 wysłtym, czytałem oświadczenie Wielmożney Petroneli Sylwestrowiczowej, przez które cofa wydaną mnie od siebie plenipotencyą. Ja krótko odpowiadam: że Wielmożna Sylwestrowiczowa, z dobrej swey woli i przez usilne nalegania skłoniła mię do przyjęcia rzeczoney plenipotencyi, że po przyjęciu oney, niepostąpiłem zgoła na krzywdę jey dzieci i funduszu, że wszystko w nim (dopełniając charakternie obowiązku mojego) zostawiłem, i od roztraty ochroniłem, a tēm samém, że nic na uszczerbek funduszu i krzywdę dzieci, ale na ich pożytek działałem; sama się o tēm Wielmożna Sylwestrowiczowa przekona, w czém też podobnie i mąż oney, jako prawdziwie losem swych dzieci zajęty; rzetelnego spodziewam się nieodmówi świadectwa; Plenipotencyi zaś nikomu nieprzelewałem i takowej, jako po ukończonym już interesie, stosownie do życzenia Aktorki, rzekam się na zawsze. 1826 roku decembra 13 dnia. Antoni Kossakowski.

Roku 1826 miesiąca decembra 13 dnia. Ze takowe oświadczenie do Protokołu Pótoznego sądu Grodzkiego powiatu Grodzkiego jest zapisane świadczę. Antoni Narzymiski Regent Grodzki Powiatu Grodzkiego.

Dozwolono drukować. Wilno 18 grudnia 1826 roku. Cenzor Radzca Kollegialny Symon Zukowski

2 Dekretem Oczewistym Ziemstwa Oszmianskiego, sądzona została summa złotych 8,000 dla WJPani Antoniny z Wróblewskich Bogusławskiej jako schedę, po ś. p. Barbarze z Jorczyńskich Wróblewskiej, jaką ilość Hrabia Rudolf Tyzenhauz roku 1827 apryla 23 dnia, przed Aktami Oszmianskiego Powiatu winien opłacić, jesliby kto do tey sukcesyiny schedy miał pretensyją słuszną zawiadamia się.

2. Podaje się do publiczney wiadomości, iż JW. Jenerał Major Ignatiew mając Naymiłosciwney darowane starostwo Lidzkie w Gubernii Grodzieńskiej w ptcie Lidzkim położone na lat 12, bez opłaty kwarty z terminem przyjęcia onego w roku przyszłym apryla 12 dnia, ma zamiar takowe dwónastoletnie prawo władania onym starostwem przekazać albo też wypuścić w administracyą. Zyczący więc nabydź takową possessyą zechce dowiedzieć się o kondycyach u W. Michałowskiego Gubernińskiego Sekretarza, mieszkającego w domu własnym na Zarzeczcu. R. 1826, 8bra 17 dnia. Bonawentura Michałowski G. S.

Wolno drukować Cenzor Ignacy Reszka.

3 Dnia 6 grudnia z południa przechodząc z domu W. Wołowicza na Zamkowej ulicy leżącego do kościoła ś. Jana zgubiono pieczętkę wolnie na szyćfoie obracającą się, z trzema tarczami, z ametystu, krwawniku i czystego złora; uprasza się przeto, aby jeśli kto znalazł raczył odnieść do Redakcyi Kuryera Lit.

3 W sklepie ubogich domu Towarzystwa Dobroczyńności, są do sprzedania krzyżyki na pamiątkę 50cioletniego Jubileuszu w roku 1826.

O G Ł O S Z E N I E.

3 Izba Skarbowa Litewsko-Grodzińska ogłasza niniejszém; iż majątek wakujący, w dołączającej się Tabeli wyrażony, oddawać się będzie z licytacyi w dwónastoletnią arendowną dzierżawę od dnia 12 kwietnia następnego 1827 roku. Trzy termina, w których przypadać ma licytacya są następné: pierwszy 15, drugi 17, i trzeci ostateczny 20 stycznia następnego 1827 roku, każdy, który życzył otrzymać posesyą rzeczzonego majątku, raczy w terminach naznaczonych stawić się do Izby Skarbowey z ewikcyą wyrównywającą dwóletney intracie. Działo się na sessyi w mieście Guberniém Grodnie dnia 10 grudnia 1826 roku.

Ner	Nazwisko majątku.	Miasieczko.	W sie.	Liczba.		Ilość ziemi.				Roczna intrata srebrnem.		
				Dymow.	Dusze ploi męz. kley.	Gruntu oromego i Łak.		Lasu i zarosli.		Ruble.	Kop.	
						Włoki.	Morgi.	Włoki.	Morgi.			
	<i>w Powiecie Nowogródzkim.</i>											
1	Starostwo Cyryńskie	1	2	127	206	76	11	1	25 $\frac{1}{2}$	125 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{3}{4}$	

Antoni Krupowicz Assesor Izby Skarbowey.
Wydziałowego Sekretarza Pomocnik 12stey klasy M. Wołk.

Pre numerata.

Prenumerata na gazetę Kuryera Litewskiego, na rok 1827, jest zwyczajna, to jest: z przesłaniem pocztą na rok cały rubli srebrnych *czternaście*, na pół roku rubli srebrnych *siedm*; bez pocztu na rok rubli srebrnych *dziwięć*, na pół roku rubli srebrnych *cztery i pół*, na kwartał rubli srebrnych *dwa* i kopiejek *dwadzieścia pięć*. Przyjmuje się w Wilnie w Expedycyi Gazety Głównego Poczta mtu i w Redakcyi; po innych guberniach na wszystkich Poczta mtach, Kantorach i Expedycyach pocztowych.

W tychże miejscach przyjmuje się prenumerata na *Dziennik i ileński*: z przesłaniem pocztą na całe Państwo rubli srebrnych *dziesięć*; bez pocztu rubli srebrnych *siedm i pół*.

N O W E D Z I E Ł A

- W Redakcyi gazety Kuryera Litewskiego są drukowane i znajdują się do nabycia.*
- Krótki wykład Mineralogii podług zasad Wernera, przez Norberta Alfonsa Kumelskiego. Część 1sza z 4ma tablicami kolorów minerałów i jedną krystallizacyi . . . . . kop. 30
  - Część 2ga . . . . . kop. 75
  - Rys systematyczny nauki o Skamieniałościach czyli Petrefaktologia, przez Norberta Alfonsa Kumelskiego . . . . . kop. 57 $\frac{1}{2}$
  - Bachhalterya ułatwiona, czyli sposób utrzymywania xiąg kupieckich, pojedynczego i podwójnego rachunku, podług metody Edmonda de Grange, przez Stanisława Budnego . . . . . kop. 50
  - P. Zschoke powieść, Jasnowidząca, przełożona przez A. J. Jurkowskiego, we dwóch tomikach . . . . . kop. 60
- Dozwolono drukować dnia 27 listopada 1826 roku. Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

W I E L K I S Ł O N, S A M I C A, W T O W A R Z Y.

STWIE Z KONIEM, z Królewskiego zwierzyńca w Londynie pochodzący. Podpisany ma zaszczyt uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż okaże przedziwnego Słonia, samicę, 10 lat, 9 stop i 6 cali wysokości mającego.

Lubo wielu pisarzów utrzymują, iż Słoń nigdy się nie kładzie, podpisany właściciel czyni jednak uwagę, iż to zwierzę takie ma stawy, jak wszystkie inne, i doprowadził go do tego, że na sam znak jego dozorczy kładzie się, i słuca jego rozkazów.

W swej oyczyźnie, wyspie Ceylon, jest Słoń nieocenionego użytku. Służy w wojnie, jest do domowych robot użyty i ozdobą Królewskich pałaców.

Na stałym lądzie Europy, gdzie kupno zwierza tego wiele kosztuje, i niebezpieczeństwa zagrażające utratą jego są wielkie, zatem Słoń tylko za osobliwość pokazywany bywa, pomimo to wszystko właściciel mając na względzie upodobanie miłośników historyi naturalney, został do nabycia tego zwierza spowodowany.

Za wielkiem staraniem Słoń ten tak jest powolny, iż dziecię może nim zarządzić i nakarmić bez niebezpieczeństwa, powolny głosowi przewodnika, wozu go na szyi, i postępuje jakby był w podróży, kłania się osobom, które się doń zbliżają, podnosi rzeczy przez przewodnika porzucone, oddając mu je jak wierny służący; a nawet idzie na kolanach, kładzie się zupełnie, czego dotąd nie było dowodów, tak zaś ma delikatne czucie, iż najmniejsze rzeczy trąbą swoją z ziemi podrymuje, bierze zatkana fłaszę wina, wódki lub innych napojów, otwiera je i wypija, trąbą tą służącą mu także do obrony, bierze pokarm dzienny, składający się ze 150 funtów siana, 30 do 40 funtów chleba, półkorca otrębi pszennych lub żółtych korzonków i 13 do 14 wiader wody. Wykonywa on mnóstwo jeszcze innych ćwiczeń, których tu wyliczyć nie podobna.

Mieszkam w Domu W. Kwinty za Trocką Bramą pod Nrem 1147.

Widzieć mżna każdodziennie od godziny 10 zrana, do 7 wieczorem.

Cena miesc: Pierwsze miejsce 30 kopiejek srebr. Drugie miejsce 15 kop.

Turnier.

Obszaryce meteorolog. sno.	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	W i a t r y.	Odmiana w powiet.
	d. 21 goda. 8 srana.	27 cal. 0,2 lin.	+ 1,75 stopni	Zachodni.	Pochmurno
d. 22 — — —	27 — 0,6 —	+ 1,75 — —	Polud. Zach.	Pochmurno	